

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده پزشکی

پایان نامه:

جهت دریافت درجه دکتری حرفه ای در رشته پزشکی

عنوان:

**بررسی وضعیت بهداشتی آرایشگاههای زنانه شهر اردبیل در
سال ۱۳۸۴-۸۵**

استاد راهنما:

دکتر مرتضی عالیقدر

استاد مشاور:

مهندس هادی صادقی

نگارش:

سمیه زعفری

سال تحصیلی: ۱۳۸۴-۸۵

شماره پایان نامه : ۰۲۲۷

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده	۱
مقدمه و اهمیت موضوع	۲
فصل اول : کلیات	
بیان مساله	۴
اهداف	۵

فصل دوم: بررسی متون

اهمیت آرایشگاهها در انتقال بیماریها	۸
بیماریهای مرتبط با آرایشگری	۸
نحوه انتقال بیماریها در آرایشگاهها	۱۱
خال کوبی و مشکلات ناشی از آن	۱۲
رعایت موازین بهداشتی در آرایشگاهها	۱۴
گنزداهها، ضد عفونی کننده ها و دترجنت های مورد استفاده در آرایشگاهها	۱۵
مروری بر سایر مطالعات در این زمینه	۱۶

فصل سوم: مواد و روشها

نوع مطالعه	۲۵
جامعه مورد مطالعه	۲۵
روش نمونه گیری (گرد آوری مطالب)	۲۵
روش گردآوری اطلاعات	۲۵
روش تجزیه و تحلیل آماری	۲۵
ملاحظات اخلاقی و محدودیتهای اجرای طرح	۲۵
مراحل انجام کار	۲۶
چک لیست	۲۷
پرسشنامه	۳۰

فصل چهارم: نتایج

مشخصات دموگرافیک	۳۴
شاخصهای مرتبط با بهداشت فردی	۳۸
شرایط ساختمانی و بهداشتی آرایشگاههای مورد مطالعه	۳۹
وسایل و لوازم کار	۴۰
آگاهی آرایشگران از بیماری های مرتبط با این شغل	۴۱

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۴۴	متغیرهای زمینه ای
۴۵	متغیرهای مرتبط با بهداشت فردی
۴۷	شاخصهای ساختمانی و بهداشتی
۵۰	شاخصهای لوازم کار
۵۱	شاخصهای مرتبط با آگاهی و عملکرد آرایشگران از بیماریهای مرتبط با این حرفه
۵۲	جمع بندی کلی
۵۳	پیشنهادهات
۵۴	خلاصه انگلیسی
۵۷	منابع

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار شماره ۱-۴	۳۴
نمودار شماره ۲-۴	۳۵
نمودار شماره ۳-۴	۳۶
نمودار شماره ۴-۴	۳۷
نمودار شماره ۵-۴	۳۸
نمودار شماره ۶-۴	۳۹
نمودار شماره ۷-۴	۴۰
نمودار شماره ۸-۴	۴۱
نمودار شماره ۹-۴	۴۲

فهرست پرسشنامه و آیین نامه مقررات بهداشتی آرایشگاهها

عنوان ----- صفحه

فرم آیین نامه مقررات بهداشتی آرایشگاهها ----- ۲۷

پرسشنامه « بررسی وضعیت بهداشتی آرایشگاههای زنانه شهر اردبیل در سال ۸۵-۱۳۸۴ » ----- ۳۰

تقدیم به

پدر عزیزم

یگانه حامی ام در زندگی

تقدیم به

مادر عزیزم

همدم همیشگی زندگی ام

تقدیم به

خواهران و برادر عزیزم

که پیوسته راهنما و مشوق من در زندگی

ام بودند.

تقدیم به استاد بزرگوارم

جناب آقای دکتر مرتضی عالیقدر که با راهنمایی های
خود مرا مرهون دانش خویش کرده اند.

تقدیم به استاد فرزانه و گرامیم

جناب آقای مهندس هادی صادقی به پاس
زحماتی که در تهیه این مجموعه کشیده
اند.

تقديم به همه آنان كه در فراگيري دانشم
خصوصاً علم پزشكي بر گردنم حق دارند و
تمام بيماران و معلولين كه طب را در بالين
آنها آموختم، باشد كه در راه سلامتي آنها
گامي برداشته باشم.

چکیده:

مقدمه و هدف: آرایشگاه زنانه از جمله اماکن عمومی است که توجه به مسائل بهداشتی (فردی و محیطی) آن قابل اهمیت است، چرا که عدم رعایت موازین بهداشتی و انجام فعالیتهای غیر اصولی نظیر تاتو کردن و ... تهدیدی برای سلامتی جامعه است. این پژوهش جهت تعیین وضعیت بهداشتی آرایشگاههای زنانه شهر اردبیل در سال ۸۵-۱۳۸۴ انجام گرفت.

مواد و روشها: پژوهش توصیفی بوده و بر اساس جمع آوری اطلاعات از طریق مشاهده، مصاحبه و تکمیل پرسشنامه و چک لیست در تمامی آرایشگاههای زنانه شهر اردبیل (۲۰۰ واحد) انجام شد. داده ها با استفاده از روشهای ساده آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: ۲/۹۰٪ آرایشگران دارای تحصیلات دانشگاهی و ۵۴/۴۰٪ بدون پروانه کسب مشغول به کار بودند. ۵۴/۷۰٪ افراد شاغل فاقد کارت معاینه پزشکی و هیچکدام از آرایشگرها دوره ویژه بهداشت عمومی را نگذرانده بودند. نبود جعبه کمکهای اولیه در ۶۶/۶۰٪، نواقصات ساختمانی با ۲۰٪، نبود کپسول اطفای حریق در ۷۹/۸۰٪ آرایشگاهها، سایر نواقصات بهداشتی در این اماکن را تشکیل می داد. بیشترین ماده گندزدای مصرفی در آرایشگاهها، میکروتن بود. ۲۳/۵۳٪ متصدیان از مسری بودن بیماری ایدز و هپاتیت بی اطلاع بوده و ۶۷/۴۷٪ آنها با بیماریهای مرتبط با شغل آرایشگری آشنایی اولیه داشتند.

بحث و نتیجه گیری: وضعیت بهداشتی آرایشگاههای زنانه شهر اردبیل در برخی از شاخصها با قوانین مطابقت نداشته و نیاز به برنامه ریزی در جهت کنترل شرایط بهداشتی این اماکن و سلامتی جامعه می باشد.

واژه های کلیدی: آرایشگاه زنانه، بهداشت فردی، بهداشت محیط، اردبیل

مقدمه و اهمیت موضوع

توجه به بهداشت فردی و بهسازی محیط پیرامون انسان در سلامت فرد و جامعه از اهمیت ویژه ای برخوردار است (۲). زنان و دختران از اقشار آسیب پذیر جامعه محسوب می گردند. سلامت این بخش از جامعه که نیمی از جمعیت کشور را تشکیل می دهند به عنوان یکی از معیارهای مهم پیشرفت و توسعه یک جامعه به حساب می آید. یکی از مهمترین مکانهای مخاطره آمیزی که اختصاصاً جهت این گروه استفاده می گردد، آرایشگاهها می باشد. آرایشگاههای زنانه از جمله اماکن عمومی است که توجه به مسائل بهداشتی (فردی و محیط) آن قابل اهمیت است، چرا که عدم رعایت موازین بهداشتی ذکر شده منجر به گسترش بیماری های پوستی، عفونی و ... می گردد (۳).

در خصوص مسائل بهداشت فردی آرایشگاههای زنانه عوامل مختلفی از قبیل سن، سابقه کار، وضعیت تأهل، میزان تحصیلات، طرق یادگیری این حرفه، دیدن دوره آموزشی و میزان آگاهی آنها از بیماری های مرتبط با این حرفه دخالت دارند. استقرار محل کار، وضعیت ساختمان و مالکیت محل کار، داشتن پروانه اشتغال، کارت معاینه پزشکی، نحوه تأمین آب، دفع فاضلاب، جمع آوری زائدات حاصل از کار، تأمین نور، تهویه، داشتن روپوش، نحوه نگهداری و گندزدایی وسایل مورد استفاده، استفاده از مواد آرایشی مجوزدار و...، از مهمترین پارامترهای تعیین کننده، وضعیت بهداشت محیط این اماکن می باشند (۴).

در حال حاضر در سطح شهر اردبیل تقریباً ۲۰۰ آرایشگاه زنانه مشغول فعالیت هستند که در این آرایشگاهها، علاوه بر فعالیت های روتین آرایشگاهی، احتمال دخالت در امور پزشکی و انجام اقداماتی نظیر درمان جوش، برداشتن خال، تاتو کردن، الکترولیز و ... وجود دارد، لذا وضعیت بهداشتی این اماکن از لحاظ فردی و عوامل محیطی جهت کنترل بیماری های پوستی (قارچی) و عفونی از قبیل ایدز، هپاتیت و نهایتاً سلامتی جامعه مهم می باشد. در نهایت اطلاعات این تحقیق می تواند مبنایی برای مطالعات بعدی جهت ارتقای آگاهی صاحبان این شغل، ارتقای دانش زنان و دختران جامعه از مسائل بهداشتی مرتبط با این شغل و بالاخره ارتقای سلامتی جامعه باشد.